N°. 192. 1851.

NEDERLANDSCHE STAATS-COURANT.

JE MAINTIENDRAI

De prijs dezer Courant, franco per post, is [illegible] in het jaar, f 6 in de 3 maanden, en [illegible] cents voor afzonderlijke nommers.

VRIJDAG 15 AUGUSTUS.

De prijs der advertentien is 25 cents voor den regel bij iedere plaatsing, buiten de zegelgelden en briefporten.

NEDERLANDEN.

Bij Zijner Majesteits besluiten van den 9den en 10den Augustus 1851, n°. 38 en 48, zijn benoemd:

tot griffier bij het kantongeregt te 's Gravenhage, mr. *P. C. W. Kluit*, thans griffier bij het kantongeregt te Woerden;

tot raadsheer in het provinciaal geregtshof van Zeeland mr. *C. W. E. Vaillant*, thans regter in de arrondissements-regtbank te Middelburg.

Bij Zijner Majesteits besluit van den 11den Augustus 1851, n°. 41, is benoemd tot notaris te Leeuwarden *A. T. Haagsma*, candidaat-notaris te Sneek.

Door Zijne Majesteit is, bij besluit van den 6den dezer, n°. 91, goedgekeurd het uitgebragte beroep door den kerkeraad der hervormde gemeente van Hoogvliet, onder de classis van Rotterdam, op *A. Moens*, candidaat bij het provinciaal kerkbestuur van Zeeland.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

ZUID-AFRIKA.

Er zijn tijdingen van de Kaap de Goede Hoop ontvangen van den 4den Julij jl. In den oorlog met de Kaffers was niets beslissends voorgevallen. De gouverneur der kolonie, Sir Harry Smith, bevond zich steeds aan de grenzen, terwijl de vijand werkeloos bleef, en hij was voornemens eene beslissende beweging te ondernemen, die, naar men hoopte, de beëindiging der vijandelijkheden bespoedigen zou. Sandilli, de aanvoerder van den sterksten vijandigen volksstam, hield zich steeds in het Amatola-gebergte op, terwijl een ander, magtig stamhoofd, Pato, aan het Engelsch bewind getrouw bleef.

De opstand onder de Hottentotten aan de grenzen had zich gedurende de verloopen maand verder uitgebreid. Tevens weigerden de op de koloniale dienst gewapende Hottentotten langer dienst te doen. De gouverneur had hen te King Williamstown doen bijeenkomen, en hun eene toegifte van 1 pond sterling elk en een geheel stel kleederen toegezegd, indien zij zich ook maar voor zes weken weder tot de dienst wilden verbinden; zij hadden echter dit aanbod afgeslagen en waren bij hun voornemen om naar hunne woonsteden terug te keeren gebleven. Het verlies van een zoo aanmerkelijk deel der te velde zijnde troepen, en wel juist van dat gedeelte, hetwelk voor den oorlog met de Kaffers en het krijgvoeren in bosschen het geschiktste was, moest de strijdmagt van den gouverneur aanmerkelijk verzwakken, terwijl het den vijand nieuwen moed zou geven.

Een der Kaapsche dagbladen van 1 Julij, besluit een overzigt van het voorgevallene in den laatsten tijd aldus: » De berigten van de grenzen worden met elke post meer bedroevend en ontmoedigend. Het is blijkbaar, dat de kolonisten aldaar zich niet in staat bevinden tegen aan de talrijker wordende horden der vijanden het hoofd te bieden. De ijverigste en dapperste aanvoerders der grenskolonisten vallen de een na den ander. Week voor week ontvangen wij droevig berigten van het vermoorden van reizigers, het verbranden van hofsteden, het verwoesten van uitgestrekte landstreken, waar des nachts de horizon van den gloed der in vlam opgaande boerderijen weêrkaatst. En onder het tegenwoordige stelsel van beheer is er niets dat belet dat de oorlog nog jaren dure. Met een koloniaal parlement, hetwelk al de bewoners der kolonie in ééne slagorde ter algemeene verdediging zou vereenigen, en met een bevelhebber der krijgsmagt te velde, als Sir Andries Stockenstrom, zou deze onzalige strijd, waarin het edelste bloed en de rijkdommen der districten verkwist worden, binnen zes weken kunnen geëindigd zijn."

Een brief uit Grahamstown, van 24 Junij, door de Londensche bladen medegedeeld, geeft eene niet minder ongunstige schets van den stand van zaken, en besluit aldus: » Zoo niet spoedig versterking van geoefende troepen uit Europa aankomt, zal onze toestand, na een veldtogt van zes maanden, ongunstiger zijn dan hij was aan het eind der eerste week van den oorlog."

Intusschen bleef de aangelegenheid der koloniale constitutie, die de verdeeldheid tusschen het bewind en een aantal van de aanzienlijkste kolonisten te weeg gebragt heeft, steeds aanhangig. In de Kaapstad meende men, bij het afzenden der nu ontvangen berigten, dat er uit Engeland eene constitutie voor de kolonie ontvangen was, maar dat de koloniale overheid nog niet raadzaam achtte dezelve bekend te maken. In den *Zuid-Afrikaan* van 2 Julij wordt daaromtrent gezegd:

» Er kan geen twyfel bestaan dat er met de jongste aankomsten belangryke depeches ontvangen zyn, gelyk eenige meenen, in onmiddelyk verband met het onderwerp der constitutie. Vele gissingen, maar ook meer dan gissingen, zyn deswegens in omloop, daar er de grootste, zelfs eene buitengewone, eene gezworene geheimhouding, nopens derzelver inhoud op het koloniaal bureau uitgeoefend wordt.

» Hoe vreemd deze gedragsregel ook zyn moge, en hoe benzelfde de voldoening om het publiek datgeen te onthouden, hetwelk hetzelve voorzeker het meest, indien niet uitsluitelyk betreft, [illegible] hetzelve bedaard deszelfs tyd af te wachten, — en zich te vertroosten met de overtuiging dat deze groote angstvalligheid om het geheim niet te openbaren, een beslissend teeken is, dat de ontvangene mededeelingen van eenen gunstigen aard zyn. Ongunstige en ontmoedigende berigten zyn het publiek over het algemeen spoedig genoeg bekend gemaakt, en in vele gevallen slechts zoo veel uit de gunstige, als berekend was om hunne gemoederen in eenen staat van moedeloosheid of opgewektheid te houden.

» De onedelmoedige geheimhouding in het tegenwoordig geval betoond, behoort op hetzelve echter niet meer zulk een invloed uit te oefenen. De koloniale zaak heeft een gunstig standpunt bereikt, en het is slechts liefdadig om onze vyanden het gering en kortstondig genot te gunnen om zich voor het laatst ten onzen koste te vergasten."

BRAZILIE.

In Engeland zijn berigten uit Rio-Janeiro van 15 Julij ontvangen, welke het uitbarsten van eenen oorlog in Zuid-Amerika als zeer waarschijnlijk voorstellen. De opperbevelhebber der Braziliaansche zeemagt, admiraal Grenfell, had op de rivier Uruguay post gevat en zich in betrekking gesteld met het hoofd der misnoegden in de provincie Entrerios, die tegen het gouvernement te Buenos-Ayres in openbaar verzet zijn; ook in de aangrenzende provincie Corrientes scheen een opstand tegen het gezag van Rosas op handen te zijn.

De generaal Rosas had, naar gemeld wordt, zich door een deel zijner landgenooten en door Brazilie tevens bedreigd ziende, de hem aangeboden bemiddeling van Engeland aangenomen. Intusschen waren te Rio-Janeiro weder 2000 in Duitschland aangeworven soldaten aangekomen en dadelijk naar de grenzen gezonden.

De Braziliaansche slavenhandel was sterk afnemende: in de eerste zes maanden dezes jaars waren slechts 1000 slaven ontscheept, terwijl in hetzelfde tijdvak van 1848 niet minder dan 20,000 werden aan land gebragt. Een weloverlegd plan om dien slavenhandel weder te verlevendigen, was door de Britsche kruisers verijdeld; met drie schepen zou daartoe te gelijker tijd eene poging gedaan worden, maar de toeleg was uitgelekt en drie Britsche oorlogstoombooten hadden die schepen genomen.

GRIEKENLAND.

Volgens een door den telegraaph uit Triëst overgebragt berigt uit Athene van den 5den dezer, had de kamer van afgevaardigden aan het ministerie een votum van vertrouwen gegeven. Daarentegen duurden de moeijelijkheden met den senaat steeds voort.

ITALIE.

Het ministeriele Londensche avondblad deelt eenen brief mede uit Napels van den 4den dezer, die het volgende inhoudt: » De openbaarmaking van het geschrift van den heer Gladstone over de hier gevoerde regtsgedingen wegens staatsmisdaden, heeft aan het hof een onaangenamen indruk gemaakt, en groote nieuwsgierigheid onder de beschaafde klassen opgewekt. De berigten, die de heer Gladstone aan de wereld gegeven heeft, hebben, naar men verzekert, dezer dagen het onderwerp der beraadslaging in den ministerraad uitgemaakt; eenige leden van den raad achtten raadzaam de nog hangende staatsprocessen te schorsen of te staken, doch de minister van politie, de heer Peccheneda, betoogde, dat men, het mogt kosten wat het wilde, op den ingeslagen weg van afschrikking moest voortgaan. Dit gevoelen werd gevolgd. Men doorzocht de kerkers dergenen die nog hun vonnis wegens de gebeurtenissen van 1848 wachten, en ontnam hun alle papieren, die zij noodig hadden om zich te verdedigen; verder gaf men aan de hun toegevoegde verdedigers te kennen, dat het raadzaam zijn zoude, van alle verdediging af te zien. Intusschen is het aantal geheime aangevers, die de politie in dienst heeft en betaalt naar mate van hetgeen zij aanbrengen, weder vermeerderd, en de regering wordt verlegen met al de aantijgingen van liberale of republikeinsche denkwijze, die zij van den een tegen den ander ontvangt."

In een brief uit Parijs, door de Brusselsche *Indépendance* medegedeeld, [illegible] van de zijde van het Napelsche hof een antwoord op de brieven van den heer Gladstone in druk zou worden uitgegeven.

DUITSCHLAND.

De Frankfurter *Ober-Postamts-Zeitung* spreekt het gerucht tegen, dat tusschen de bonds-commissarissen in Holstein en de burgerlijke overheid in dat hertogdom geschillen gerezen zouden zijn, ten gevolge waarvan eene verandering in het personeel van laatstgemelde zou moeten plaats hebben, en verzekert dat tusschen de beide autoriteiten de beste verstandhouding heerscht, dat tot dusverre in de onderhandelingen geen zoodanig verschil van gevoelen zich geopenbaard heeft, hetwelk het gerucht van het ontstaan van botsingen zou kunnen regtvaardigen, en dat noch de bonds-commissarissen noch de leden van het burgerlijk bewind [illegible] [illegible] zullen, tot dat de aangelegenheden van het hertogdom definitief geregeld zijn. Aan den anderen kant geeft genoemd blad evenwel te kennen, dat de onderhandelingen niet veel vorderen. » De bondscommissarissen, zegt het, hebben geenszins eene gemakkelijke taak; bij de Deensche [illegible] omtrent de aangelegenheid der pacificatie ontmoeten zij op elk punt, van hoe ondergeschikt belang

het ook schijnen moge, eene hardnekkige tegenspraak, waardoor de voortgang der onderhandelingen belemmerd en gestuit wordt."

— Naar uit Karlsruhe aan de *Ober-Postamts-Zeitung* gemeld wordt, heeft de reis van den Groot-hertog door verschillende deelen des lands, van welke hij dezer dagen teruggekeerd is, in alle opzigten gewenschte vruchten gedragen. Bovenal, zegt het berigt, zijn twee oogmerken bereikt. Vooreerst heeft de Groot-hertog zich op de plaats zelve van menige behoefte overtuigd en menigen wensch vernomen; in de tweede plaats hebben de onderdanen weder eens gelegenheid gehad om hunnen souverein van aangezigt tot aangezigt te zien, met hem te spreken, persoonlijk bewijzen van zijne vriendelijkheid en welwillendheid te ontvangen. Men moge zeggen wat men wil, het is heden ten dage noodig dat de vorst voortdurend met zijn volk in levendig verkeer blijve; het idée alleen is niet voldoende, maar moet door persoonlijke aanschouwing gesteund worden; en wij zijn overtuigd dat de reis des Groot-hertogs, die door de ministers van binnenlandsche en van buitenlandsche zaken vergezeld was, meer monarchale propaganda gemaakt heeft dan honderd dagblad-artikelen. Wat de stemming des volks betreft vernemen wij, dat dienaangaande de meeste tevredenheid heerscht. Men heeft bevonden, dat de plattelands-bevolking in den regel op rust en orde gesteld en het regerend stamhuis met hart en ziel toegedaan is, en dat in de steden, hoewel zich hier en daar nog een geest van oppositie vertoont en velen nog overdreven liberale begrippen koesteren, bij de meerderheid toch een goede, echt behoudende geest heerscht, dien het van de regering afhangt te versterken en te bevestigen, zoo zij het slechts niet aan het noodige krachtsbetoon laat ontbreken. Gelukkig hebben wij thans eene regering, van welke in dit opzigt het beste te verwachten is. Het gerucht, als of ten gevolge van de reis des Groot-hertogs de staat van oorlog zou worden opgeheven, kunnen wij dan ook voor volstrekt ongegrond verklaren."

— De philosophische faculteit der Weener hoogeschool heeft onlangs den hoogleeraar Bonitz (een protestant) voor het volgend academiejaar tot haren deken verkozen. Die keuze is door den minister van onderwijs niet bekrachtigd en der genoemde faculteit opgedragen onverwijld tot eene nieuwe verkiezing over te gaan, en wel ten gevolge van een protest van het » Universiteits-consistorie" tegen de toelating van eenen niet-katholiek in het bestuur der hoogeschool.

PORTUGAL.

Volgens berigten uit Lissabon, van den 8sten dezer, over Engeland ontvangen, had de generaal Saldanha een deel van het garnizoen van Lissabon moeten wegzenden en door andere troepen vervangen, ten einde aan de vechterijen met de politiemagt een eind te maken. De werkzaamheden voor de verkiezingen tot zamenstelling der nieuwe cortes gingen na de onlangs in de kieswet gebragte wijzigingen, beter voort dan vroeger. Bij koninklijk besluit van 5 dezer was weder een nieuwe minister van finantien benoemd, de heer Ferrao, een man van talent, vroeger lid van een ministerie en laatstelijk raadsheer in het opperste geregtshof. Naauwlijks benoemd, had deze een besluit uitgelokt, waarbij de regering eigenmagtig maatregelen verordende om in den oogenblikkelijken geldnood zoo goed mogelijk te voorzien; het bepaalt, dat voor 800 conto's (ongeveer f 1,000,000) schatkistbons zullen worden uitgegeven, die in bepaalde hoeveelheid als klinkende munt bij de betaling van belastingen zullen worden aangenomen; verder behelst het bepalingen strekkende om eene vervroegde betaling van regten op in te voeren goederen uit te lokken.

Het Portugesche ministerie beraadslaagde over een door den burggraaf Sa da Bandeira vroeger herhaaldelijk bij de cortes te berde gebragt plan tot opheffing der slavernij in de Portugesche kolonien en tot wering van den slavenhandel op de kust van Afrika.

FRANKRIJK.

Eergisteren had te Parijs in de kerk van het Invalidengesticht de begrafenis plaats van het lijk van den maarschalk Sebastiani. Bij deze plegtigheid ontstond brand, waardoor de kerk geheel uitgebrand is, en tevens de veroverde vaandels van onderscheiden volken, de gedenkteekenen van Frankrijks wapenfeiten en de trots der natie, eene prooi der vlammen geworden zijn. Juist toen men het koorgezang hoorde der in processie naderende geestelijkheid, geraakte eene draperie door de vlam van eene der waskaarsen van het altaar in brand. Het vuur ware, toen het eerst bespeurd werd, ligtelijk te blusschen geweest, maar nam toe door verkeerde maatregelen, en had zich reeds ver uitgebreid toen men met geregelde aanwending der bluschmiddelen begon. Een ieder hielp; men zag generaals in volle uniform brandemmers overreiken; ook de President der republiek snelde toe op de mare van het ongeluk; doch het baatte niet; met moeite werd nog het lijk van den maarschalk aan de vlammen onttrokken en buiten de kerk gebragt; maar bijna al het houtwerk, sieraden, stoelen, vaandels enz., binnen de kerk werd vernield; eenige vaandels werden gered, maar de meeste zijn verbrand of zwaar beschadigd; onder deze laatste wordt het groote zonnescherm van den keizer van Marocco genoemd. Terwijl de brandspuiten in de kerk nog in werking waren, had het militaire gedeelte der lijkplegtigheid voortgang; na eene lijkrede, vóór de kerkdeur uitgesproken, werd de lijkkist door een zijgang naar het grafgewelf gedragen; aldaar werd in allerijl een draagbaar altaar opgeslagen, rondom hetwelk men in dikken rook, en met de voeten in het water, den lijkzang aanhief.

— Thans hebben niet minder dan 108 arrondissementsraden zich vóór de herziening der constitutie verklaard, en, voor zoover uit de dagbladen blijkt, slechts één daartegen, die van Limoges, welke besloten heeft, wenschelijk te verklaren dat de constitutie niet herzien maar *voortaan* geheel ten uitvoer gelegd mogt worden. Dit laatste gedeelte van het besluit is, naar men verzekert, door het gouvernement vernietigd.

— Maandag jl. had in de Sorbonne de openbare prijsuitdeeling plaats aan de leerlingen die in de onderscheiden staatsinrigtingen van middelbaar onderwijs, te Parijs, hadden uitgemunt. De minister van onderwijs opende de plegtigheid met eene toespraak tot de leerlingen waarin hij onder anderen zeide: » Allerwege ziet men thans dat de grootste belangen zich niet genoegzaam beschermd achten, tenzij ze vertegenwoordigd worden. Het eigenlijke kenmerk der in den laatsten tijd in het onderwijs gebragte veranderingen is de toepassing daarop van de vertegenwoordiging door de verkiezing, welke een onbetwist vertrouwen inboezemt. De godsdienst heeft gewild, dat hare uitstekendste dienaren, afgevaardigd door de bisschoppen van Frankrijk en door de consistorien der onderscheiden gezindheden, uwe belangen behartigden, te zamen met de waardige vertegenwoordigers van de geleerdheid, van de wetenschap en van den onderwijzersstand.

» Ziet gij niet, mijne heeren, — zeide de minister verder tot de leerlingen — wat krachtigen steun deze vertegenwoordigende inrigting aan het geheel van het onderwijs zal geven? Want uwe hoogste belangen en die uwer familien worden daarbij vertegenwoordigd, besproken, ondersteund door tusschenkomst van degenen, die het land onder zijne uitstekendste mannen kiest."

Na de mededeeling dezer rede, geeft het Fransche regeringsblad eene lange lijst der leerlingen die prijzen behaald hebben.

ENGELAND.

De commissie voor de volkstelling in Groot-Britannie heeft weder een aantal staten openbaar gemaakt, die de bevolking van elk graafschap, district enz. aanwijzen. Uit deze staten blijkt, gelijk de *Times* breedvoerig aantoont, dat de toeneming der bevolking sedert 1801 in de landbouwende streken betrekkelijk gering, maar in de fabriekdistricten des te grooter geweest is. » De bevolking is — zegt het genoemde blad — alle[illegible] van de landbouwende naar de fabriekdistricten getrokken. De na[illegible] gelegde staten geven een treffend bewijs van de behoefte aan fabrieken en handel voor het onderhoud der aangroeijende bevolking in een [illegible] welke zijne eigene inwoners voedt. Aan handel en fabrieken is het te danken, dat de bevolking van ons land in de laatste vijftig jaren even[zeer] vermeerderd is als in de voorafgegane twintig eeuwen, en van 10,567,[illegible] tot 20,936,468 zielen is geklommen."

Uit eene officiele opgave blijkt dat het aantal dergenen die in Engeland en Wales in of buiten de werkhuizen armen-onderstand ontving[en], bedroeg:

829,533	in de eerste week van Februarij	1846
968,809	» » » » » »	1847
1,054,681	» » » » » »	1848
1,006,280	» » » » » »	1849
955,386	» » » » » »	1850
870,034	» » » » » »	1851

BEURS-BERIGTEN.

Parijs 12 Augustus: 3 pcts. renten fr. 57.25; 5 pcts. idem fr. 93,[illegible]
Londen 12 Augustus: 3 pcts. gecons. 96⅛; Nederl. werk. schuld [illegible] pcts. 60⅛; idem 4 pcts. 93½.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

'S GRAVENHAGE, *den 14den Augustus.*

In de zitting van de Eerste Kamer der Staten-Generaal van heden is de heer D. C. C. W. baron d'Ablaing van Giessenburg, na het onderzoek zijner geloofsbrieven, toegelaten. In de vergadering zijn onder anderen ingekomen de navolgende wets-ontwerpen, als:

een wets-ontwerp tot wijziging van hoofdstuk VI der staatsbegrooting van 1850;

een wets-ontwerp tot regeling der bevordering enz. der officieren [van] de landmagt;

een tot regeling der pensioenen bij de landmagt;

een tot regeling der bevordering enz. der officieren bij de zeemagt;

een tot regeling der pensioenen bij de zeemagt;

wets-ontwerpen tot wijziging der begrootingen van 1850 en 1851, [in] zake der opleiding van de adelborsten der Marine op de Koninklijke militaire academie te Breda;

een wets-ontwerp tot onteigening ten algemeenen nutte;

een wets-ontwerp tot staking van de heffing der scheepvaart-regten [op] de Maas;

een wets-ontwerp tot goedkeuring eener overeenkomst betrekkelijk [de] Maasvaart-regten;

een wets-ontwerp ter goedkeuring eener dading over eene domein[-] zaak (Erven Teenaert);

een wets-ontwerp tot bekrachtiging van provinciale belastingen [in] Friesland;

een wets-ontwerp tot goedkeuring van een tractaat van handel [en] scheepvaart met Sardinie;

een wets-ontwerp tot goedkeuring van de additionele overeenkomst tot het handels- en scheepvaartverdrag met Griekenland van 1848;

29 wets-ontwerpen tot naturalisatie van even zoovele personen.

ROTTERDAM, 13 *Augustus.* — Heden namiddag is van de werf der heeren W. en J. Hoogendijk en C°. te Cappelle op den IJssel met gelukkig gevolg te water gelaten het brikschip *Catharina Maria*, gebouwd voor rekening der reederij onder directie der heeren Schloss en Hencke, [te] Rotterdam, en hetwelk zal gevoerd worden door kapitein M. J. Lag[illegible] Te gelijker tijd is voor rekening der genoemde reederij de kiel gelegd van een barkschip van ongeveer 300 Java-lasten, hetwelk den naam zal voeren van *Beatrix*.

(*Rotterdamsche Courant.*)

UITTREKSELS uit de Verslagen aangaande den toestand der onderscheiden provincien over het jaar 1850, door de Gedeputeerde Staten aan de Staten hunner provincie in de gewone zomervergadering dezes jaars, volgens art. 162 der Wet van 6 [Julij] 1850 (Staatsblad n°. 39), ingediend.

[Vervolg; — zie ons vorig nommer.]

VIII. ARMWEZEN.

Al de verslagen behelzen algemeene opgaven en beschouwingen over het armwezen, welke wij hier hoofdzakelijk laten volgen:

Noordbrabant.

» De armoede is in 1850, voornamelijk in de gemeenten ten platte lande, niet vermeerderd, maar in sommige oorden, vooral in de fabriek[-] plaatsen, alwaar veel bedrijvigheid werd aangetroffen, verminderd, als daaruit blijkt dat het aantal bedeelden in 1850 minder was dan in 1849. Het lot der behoeftige klasse, hoezeer altijd zorg aanbrengende, is dan ook in 1850 minder drukkende geweest dan in de twee voorgaande jaren. De oorzaak daarvan ligt vooral in de voortdurende goedkoopte der eerste levensbehoeften. Ook heeft daartoe veel bijgedragen de strenge noch langdurende winter van 1850, en de pogingen welke alle kanten worden aangewend om door het verschaffen van werk, het daarstellen van loterijen van handwerken, de armoede te [illegible] en te verminderen

» Het is ontegensprekelijk dat in het bijzonder van de zijde der dienstige gezindheden daartoe veel is en wordt bijgedragen; zulks [blijkt uit] de vermeerdering der diakonien en het aantal kerkelijke instellingen,

... opgerigt en tot dit oogmerk werkzaam zijn. Onder de middelen ... verder tot verbetering van den staat van het armwezen zouden kunnen ... bekleedt dan ook eene eerste plaats het ontheffen der burgerlijke ... van de verpligting tot onderhoud der armen, en het geheel ... aanbevelen en toevertrouwen derzelve aan de kerkelijke ... godsdienstige gezindheden, waartoe de armen behooren, hetgeen ... te gereeder zou kunnen plaats hebben, daar de kerkelijke arm... thans reeds eene aanzienlijke plaats onder de in deze provincie aanwezige instellingen van weldadigheid bekleeden. Niet alleen zou dit ... meer regelmatige bedeeling der armen aanbrengen, maar tevens ... gunstigst op den zedelijken toestand der armen en op de maatschappelijke orde werken, terwijl alsdan tevens het stelsel van *niet te ... en niet te geven*, hetgeen thans bij een groot aantal diakoniën in ... wordt gebragt, algemeen in werking zou kunnen komen."

Gelderland.

»Over het algemeen verbetert de toestand van het armwezen in Gelderland. ... goedkoopte der levensmiddelen, het vele bouwen, dat in en bij de ... steden en in onderscheiden dorpen plaats vond, de ontginningen ... woeste gronden, door zoo menig rijke weldadig ondernomen of voortgezet, de gelegenheid om aan kinderen van behoeftigen onderwijs te doen ..., alles werkte mede om den vooruitgang te bevorderen. De bedeeling nam dan ook af.

»Het lot der arbeidende klasse, der ambachtslieden en daghuurders laat ... te wenschen over. De vooruitgang van vele steden en de uitgebreide grondarbeid, welke elders wordt verrigt, neemt geenszins weg, ... er in vele plaatsen geene evenredigheid bestaat tusschen het getal ... en bazen, daghuurders en landbouwers. Hierbij komt de steeds ... klimmende huurprijs van woningen en land, verslimmerd door kunstgrepen van eigenaren. Kleine stukjes land, meest voor de aardappelteelt bestemd, worden in het openbaar verpacht. De een biedt tegen ... ander op, en de prijzen loopen ongehoord hoog. De pachter ..., zoo luiden de voorwaarden, de aardappels niet van het land vervoeren voordat de pacht betaald is. Valt de oogst tegen of kan hij om ... andere reden niet betalen, de grondeigenaar trekt de vruchten, en ... pachter heeft arbeid, mest en pootaardappels verloren, raakt achteruit, ... van een weinig gegoede, die hij nog mogt zijn, wordt hij een arme.

»Zeer loffelijk en navolgenswaardig is dan ook het voorbeeld eener vereeniging van jongelieden te Pannerden, welke eenige landen tegen f 70 het bunder in kleine perceelen hebben kunnen verpachten aan ... lieden, die in vorige jaren daartoe het dubbele moesten besteden.

»Met de klimmende prijzen van woningen en grond houden de werk... dagloonen geen gelijken tred. De uitersten in laagte en hoogte kan ... over het algemeen stellen als volgt:

	des winters	des zomers
Veluwe	f 0.30	f 0.70
Zutphen	0.30	0.60
Rhijn en Waal . . .	0.40	0.60
Maas en Waal . . .	0.40	0.70

»Hierbij houde men in het oog, dat de hoogste zomerloonen, welke ... de kleistreken betaald worden, soms tot f 1 loopen, doch dat ... daar de arbeider des winters weinig of geen werk kan vinden.

»Bij lage prijzen der levensmiddelen en met goed overleg, hetwelk ... al te veel ontbreekt, mogen de loonen voldoende zijn, — in tijden ... van geene ongewone duurte zijn zij te laag.

»De arbeiders verkeeren in den besten toestand, welke eene eigen woning met wat land in eigendom bezitten. Dit is betrekkelijk aan niet velen ... geven. De gelegenheid ontbreekt zelfs velerwege voor den ijverigste ... eigen huis en hof te verkrijgen, en waar zij is, bestaat zij dikwerf ... de heide of aan den dijk. Intusschen is het bezit van zoodanig ... eigendom, gepaard aan de mogelijkheid om daghuur te verdienen, vooral in de zandstreken, kennelijk toereikend om tot zekeren ... welstand te geraken; terwijl *daghuur alleen*, zoo niet tot achteruitgang, ... tot geene verbetering van toestand leidt.

»Het zal wel niet tot de taak des wetgevers behooren, te trachten ... toestand door voorschriften te verbeteren. Dit zal dienen uit te gaan van en volbragt moeten worden door hen, die door landbezit en invloed de magt in handen hebben om te voorkomen ... de nijvere arbeidende stand, door het woekeren met woningen, grond en werk, niet meer en meer den moed late zinken, en hoe ... hoe meer verarme. In dien geest werkt reeds eene te Neede ... gaande maatschappij. Te Nijmegen wordt het ontstaan eener dergelijke maatschappij voorbereid. Te Arnhem is het getal woningen, voor ... ingerigt en zeer doelmatig buiten de stad gelegen, vermeerderd. Wenschelijk is het, dat het denkbeeld verwezenlijkt konde worden, ... meerdere te bouwen, en daarin hen bij voorkeur en goedkoop te ... wonen, die geregeld gelden in de spaarbank brengen. Het ... armbestuur te Apeldoorn heeft een gebouw daargesteld, verdeeld ... woningen, bestemd voor een gelijk getal arme huisgezinnen, ... uit weduwen met kinderen bestaande, welke tevens eenig land ... bekomen. Te Loenen, gemeente Apeldoorn, is een stuk heidegrond ... weide ten behoeve van de behoeftigen der roomsch-katholieke gemeente aangelegd, die daar voedsel voor hunne geiten zullen erlangen, ... zij thans veelal op ongeoorloofde wijze nemen."

Zuidholland.

»Sommige hoofdoorzaken, die ongunstig op het armwezen werkten, ... als de duurte van levensmiddelen, hebben zich in 1850 niet, en ... gebrek aan gelegenheid om werk te verkrijgen, minder doen gevoelen; ... de betere gezondheidstoestand der minvermogende en arbeidende klasse, die in 1849 door de cholera zooveel leed, de herhaling heeft ... voorkomen van buitengewone opofferingen, waardoor de armenadministratiën zeer waren gedrukt geworden. Daarbij vergunde de ... zachte winter de voortzetting van vele beroepen en ... zoodat menig handwerksman, die anders tot de armenkas ... zou genomen hebben, werk kon bekomen.

»En wordt zooveel mogelijk gewaakt tegen verhooging der subsidiën aan ... armbesturen, en in sommige gemeenten zijn die subsidiën reeds beperkt. De ondervinding leert dat het toevlugt nemen tot de armen-fondsen ... naar mate de gemeente ruimer subsidie verstrekt, hetwelk ... bijdragen van liefdadigen niet zelden in gelijke mate doet verminderen.

»De bedelarij wordt zooveel mogelijk geweerd. In 1850 zijn uit Zuidholland 258 personen, dat is 129 minder dan in 1849, naar de koloniën ... weldadigheid overgebragt, daaronder waren 225 wegens bedelarij veroordeeld."

Noordholland.

»De ingekomen rapporten omtrent het armwezen luiden, meerendeels ... ongunstig; uit enkele plattelands-gemeenten wordt zelfs gemeld,

dat de toestand der behoeftige klasse eenige verbetering heeft ondergaan. Zoo al niet allerwege in 1850 evenveel gelegenheid was tot verdiensten, de gunstige gezondheidstoestand, de zachte winter, de goedkoopheid der levensmiddelen werkten overal gunstig. Buitengewone middelen tot leniging van gebrek zijn dan ook niet noodig geweest.

»Deze niet ongunstige voorstelling is echter lang niet van algemeene toepassing. In sommige steden en gemeenten blijft het armwezen eene voorname moeijelijkheid, en hoewel het aantal bedeelden door een zamenloop van gelukkige omstandigheden, niet is toegenomen, ziet men bij vermeerdering van bevolking en niet evenredige toeneming der bestaanmiddelen, de toekomst niet zonder bezorgdheid te gemoet.

»Te Barsingerhorn en te Schagen is eene proef om het werk der vlasteelt door eigen ingezetenen te doen verrigten, goed geslaagd. Tot nog toe wordt aldaar het vlasland gehuurd door lieden uit andere gewesten, die eigen werkvolk medebrengen. Te Heemstede is uit giften van ingezetenen een fonds tot werkverschaffing gevormd, ten einde personen die nog niet armlastig zijn, van de armenkas af te houden en de bedeeling in geld geheel te doen ophouden. Men wilde zelfs werk laten verrigten, dat de armen alles zouden aanwenden om door eigen arbeid den kost te winnen, liever dan tot het fonds de toevlugt te nemen. Doch zulk werk kon men niet verschaffen, en men zag geen ander middel dan het arbeidsloon zoo laag te stellen, dat eigen arbeid steeds voordeeliger blijft. Te Medemblik en elders zijn spaarkassen opgerigt; te Westzaan eene spaarbank. Het bestuur der spaarbank aan den Helder heeft bepalingen gemaakt tot het voorschieten van geld op pensioenen en gagementen. Een verzoek van ingezetenen van Hoorn om eene vereeniging tot verzorging van roomsch-katholieke armen aldaar, als zedelijk ligchaam te erkennen, is door de hooge regering, met erkenning van het lofwaardig doel der adressanten, afgewezen, zijnde bij het bestaan van zoovele instellingen van weldadigheid zonder erkenning der regering, geene termen gevonden om voor deze inrigting de gevraagde doch naar art. 1690 van het Burgerlijk Wetboek niet noodige erkenning te verleenen."

Zeeland.

»Hoezeer hier de welvaart min gunstig is en de bestaanmiddelen over 't algemeen verminderen, is het armwezen er niet meer bezwarend dan in andere gewesten: immers het getal verpleegden en bedeelden in 1850 staat tot de bevolking als 141.64 tot 1000; deze rede was in 1849 als 149.1 tot 1000, en volgens het laatste door de Regering gedaan verslag over het armwezen, over het geheele Rijk 154.29. Die verhouding was in 1850, in de onderscheiden districten van dit gewest, met uitzondering der steden, als volgt:

in het eerste	district	73.03,
» » tweede	»	88.81,
» » derde	»	132.86,
» » vierde	»	106.59,
» » vijfde	»	135.19,

en alzoo in het derde, vierde en vijfde district het ongunstigste, waarvan de oorzaak schijnt te zijn, dat aldaar de arbeidende klasse zich bijna uitsluitend tot den veldarbeid moet bepalen, waaraan steeds geringe en onzekere verdiensten verbonden zijn, terwijl zij bovendien in dien arbeid, in het vierde en vijfde district, door mededinging van Belgische arbeiders, wordt benadeeld.

»De verhouding van het getal bedeelden in 1850 tot de bevolking, in de negen steden der provincie, was als 213.97 tot 1000.

»Is in het armwezen alzoo geen achteruitgang, de vooruitgang is echter niet van dat belang dat hij bijzondere opmerking verdient. Het minder getal bedeelden zal alleen aan den bijzonder zachten winter moeten worden toegeschreven.

»De bestaande instellingen van weldadigheid brengen elk het hare toe tot leniging of vermindering van armoede. In het bijzonder strekken tot vermindering of voorkoming van armoede de zieken- en begrafenisbussen, alsmede de spaarbanken, spaarkassen en hulpbanken, bij welke de deelneming steeds vermeerdert.

»Eene verbetering in het armwezen zou alleen dan ingevoerd kunnen worden, als meer meerdere welvaart kon worden aangebragt, en aan elk, die werken kan, arbeid kon verschaft worden. Even als elders, staat ook in deze provincie de *aanwezige arbeid* met de daartoe *beschikbare handen* niet gelijk."

(*Het vervolg hierna.*)

Met dit nommer der *Staats-courant* worden verzonden: vel 324*, 330, en 333* (Supplement-bladen), redevoeringen behelzende, uitgesproken in de zittingen der *Tweede* Kamer van den 23sten, 25sten en 26sten Julij jl.

Rhijnhoogte te Keulen den 13den Augustus 15 voet. 11 duim Rhijnlandsch (15 voet 10½ duim aan de Keulsche peilschaal).

ADVERTENTIEN.

MINISTERIE VAN BINNENLANDSCHE ZAKEN.

Provincie *Noordbrabant.*

AANBESTEDING.

Op Vrijdag den 5den September des jaars 1851, des middags ten 12 ure, zal, onder nadere goedkeuring, door den Staatsraad, Commissaris des Konings in de provincie Noordbrabant, of, bij deszelfs afwezigheid, door een der leden van de Gedeputeerde Staten, en in bijzijn van den Hoofd-Ingenieur van den Waterstaat in het 6de district, aan het locaal van het Provinciaal Bestuur te 's Hertogenbosch, worden Aanbesteed:

De Herstelling van eenige Gebreken aan de onderscheidene werken in den Baardwijkschen Overlaat en aan de Rijks-Sluis in de Oostelijke Vaartkade van Waalwijk in de provincie Noordbrabant, met het Onderhoud dier werken tot den 15den November 1851.

Deze Aanbesteding zal geschieden bij inschrijving en opbod.

Het Bestek der bovengemelde Aanbesteding zal, boven en behalve aan het locaal van het Ministerie van Binnenlandsche Zaken, en aan dat van het Provinciaal Bestuur van Noordbrabant te 's Hertogenbosch ter lezing liggen op alle zoodanige plaatsen, alwaar gewoonlijk de Bestekken van Waterstaats-werken in gemelde provincie ter lezing gelegd worden.

Zullende vier dagen vóór de Besteding de noodige Aanwijzing in loco worden gedaan, en voorts nadere informatiën te bekomen zijn bij den Hoofd-Ingenieur in Noordbrabant H. F. Fijnje, den Ingenieur E. C. E. Ridder van Rappard, beiden te 's Hertogenbosch, en den Rijkswachter aan den Baardwijkschen Overlaat, A. Hello.

Namens den Minister van Binnenlandsche Zaken,
De Secretaris-Generaal,
J. Schröder.

Provincie *Gelderland*.

AANBESTEDING.

Op Vrijdag den 5den September des jaars 1851, des middags ten 12 ure, zal, onder nadere goedkeuring, door den Minister van Staat, Commissaris des Konings in de provincie Gelderland of, bij deszelfs afwezendheid, door een der leden van de Gedeputeerde Staten, en in bijzijn van den Hoofd-Ingenieur van den Waterstaat, in het 5de district, aan het locaal van het Provinciaal Bestuur, te Arnhem, worden Aanbesteed:

Het Bouwen eener Nieuwe Doorlaatbrug, met Gemetseld Landhoofd, tot verlenging van de bestaande Doorlaatbrug, aan den Linker IJssel-oever, bij de stad Zutphen.

Deze Aanbesteding zal geschieden bij enkele inschrijving.

Het Bestek der bovengemelde Aanbesteding zal, boven en behalve aan het Locaal van het Ministerie van Binnenlandsche Zaken, en aan dat van het Provinciaal Bestuur van Gelderland te Arnhem, ter lezing liggen op alle zoodanige plaatsen, alwaar gewoonlijk de Bestekken van Waterstaatswerken in gemelde provincie ter lezing gelegd worden.

Zullende vier dagen vóór de Besteding de noodige Aanwijzing in loco worden gedaan, en voorts nadere informatien te bekomen zijn bij den Hoofd-Ingenieur Conrad, te Arnhem, en den Ingenieur Rose, te Zutphen.

Namens den Minister van Binnenlandsche Zaken,
De Secretaris-Generaal,
J. Schröder.

Provincie *Zeeland*.

AANBESTEDING.

Op Donderdag den 4den September des jaars 1851, des voormiddags ten 10 ure, zal, onder nadere goedkeuring, door den Staatsraad Commissaris des Konings in de provincie Zeeland, of, bij deszelfs afwezendheid, door een der leden van de Gedeputeerde Staten, en in bijzijn van den Hoofd-Ingenieur van den Waterstaat, in het 11de District, aan het locaal van het Provinciaal Bestuur te Middelburg, worden Aanbesteed:

Eenige Aardewerken tot Herstel en Verbetering der Zeedijken van de Calamiteuse Polders in Zeeland, in negen perceelen.

Deze Aanbesteding zal geschieden bij inschrijving en opbod.

Het Bestek der bovengemelde Aanbesteding zal, boven en behalve aan het locaal van het Ministerie van Binnenlandsche Zaken, en aan dat van het Provinciaal Bestuur van Zeeland te Middelburg, ter lezing liggen op alle zoodanige plaatsen, alwaar gewoonlijk de Bestekken van Waterstaatswerken in gemelde provincie ter lezing gelegd worden.

Zullende vier dagen vóór de Besteding de noodige Aanwijzing in loco worden gedaan, en voorts nadere informatien te bekomen zijn voor al de Werken bij den Hoofd-Ingenieur te Middelburg, en voor de bijzondere Werken bij de Ingenieurs te Goes, te Tholen, te Zierikzee en te Neuzen.

Namens den Minister van Binnenlandsche Zaken.
De Secretaris Generaal,
J. Schröder.

Provincie *Zuidholland*.

AANBESTEDING.

Op Maandag den 1sten September des jaars 1851, des voormiddags en 11½ ure, zal, onder nadere goedkeuring, door den Commissaris des Konings in de provincie Zuidholland, of, bij zijne afwezendheid, door een der leden van de Gedeputeerde Staten, en in bijzijn van den Hoofd-Ingenieur van den Waterstaat in het 10de District, aan het locaal van het Provinciaal Bestuur te 's Gravenhage, worden Aanbesteed:

1. Het Bezetten van den Regter Oever van den Ouden Wiel, beginnende van het punt van Separatie, tot aan den Bovenmond van de Sneepkil en het kribsgewijze verlengen der Bezetting, en

2. Het Leggen van eene Perpendiculaire Krib in de Rivier de Merwede, en de Verlenging des Westelijken Berms, langs de Rivier de Noord, tegenover de Stad Dordrecht.

Deze Aanbesteding zal geschieden bij Inschrijving, volgens Artt. 11 en 12 van de betrokken Bestekken.

De Bestekken der bovengemelde Aanbesteding zullen, boven en behalve aan het locaal van het Ministerie van Binnenlandsche Zaken, en aan dat van het Provinciaal Bestuur van Zuidholland te 's Gravenhage, ter lezing liggen op alle zoodanige plaatsen, alwaar gewoonlijk de Bestekken van Waterstaats-werken in gemelde provincie ter lezing gelegd worden.

Zullende Maandag en Dingsdag vóór de Besteding de noodige aanwijzing in loco worden gedaan, en voorts nadere informatien te bekomen zijn bij den Hoofd-Ingenieur van den Waterstaat M. G. Beijerinck te 's Gravenhage, en bij den Ingenieur Docters van Leeuwen, te Gorinchem.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
Thorbecke.

MINISTERIE VAN JUSTITIE.

⁂ De Minister van Justitie verwittigt bij deze de daarbij belang hebbenden, dat zijne gewone Audientie op Dingsdag den 19den Augustus aanstaande geen plaats zal hebben.

's Gravenhage, den 14den Augustus 1851.

MINISTERIE VAN MARINE.

⁂ De gewone Audientie van den Minister van Marine, ad interim, zal op Vrijdag aanstaande den 15den dezer geen plaats hebben.

's Gravenhage, den 13den Augustus 1851.

⁂ De Minister van Marine ad interim, voornemens zijnde op den 28sten Augustus 1851, onder deszelfs nadere goedkeuring, te doen Aanbesteden de Levering van:

3,500	pond	Edammer kaas;
8,000	»	Stolksche Kaas;
16,500	»	Gewoon Zout;
8,800	»	Koffij;
5,700	»	Suiker;
9,500	»	Witte Zeep;
16,000	kan	Jenever;
3,200	»	idem, en
1,600	»	Rozijn-Azijn,

(de Levering van den Jenever zal op onderscheiden voet ge[...] zoo als in de Bestekken wordt aangewezen),

Brengt ter kennis van de belanghebbenden:

dat de Biljetten van Inschrijving vóór of uiterlijk op den [...] Augustus aanstaande, des voormiddags vóór 12 ure, vrachtvrij [...] Departement van Marine te 's Gravenhage zullen behooren bezorgd [...] moeten bevatten de prijzen in schrifletters, waarvoor de gegadigden [...] gen zijn, voornoemde Levering op de bij de Bestekken van aanbe[...] omschrevene Voorwaarden per honderd ponden of kannen aan te [...]

dat daarbij tevens zullen moeten worden opgegeven de namen en [...] namen, alsmede de woonplaatsen der Inschrijvers en hunne Borg[...]

dat de voorzegde biljetten op gezegeld papier zullen moeten [...] schreven, geene bijcondities mogen bevatten, noch daarop doorha[...] of schriftdelging gedaan;

dat diegenen, welke niet dienovereenkomstig bevonden w[...] niet ter mededinging toegelaten, maar ter zijde gelegd zullen wor[...]

voorts dat de Bestekken, waarop de voormelde Aanbesteding zal [...] hebben, van heden af aan dagelijks, Zondagen uitgezonderd, [...] ure des morgens tot twee ure des namiddags, voor de geg[...] zullen ter lezing liggen ter Secretarie van het Departement van [...] te 's Gravenhage en aan de Bureaux van de Directien der Ma[...] Amsterdam en te Vlissingen en dat de monsters, overeenkomstig [...] het Zout, de Koffij, de Suiker en de Witte Zeep moeten geleverd [...] den, ter bezigtiging zullen liggen bij de Directie der Marine te A[...] dam. Aan het Magazijn van Levensmiddelen voor de Mar[...] Amsterdam zullen de belanghebbenden mede kunnen bezigtig[...] Model-Vaten, voor zoover die bestaan, in welke de aan te le[...] Levensmiddelen zullen moeten geleverd worden.

's Gravenhage, den 14den Augustus 1851.

OPENBARE AANBESTEDING.

De Eerstaanwezende Ingenieur te Koevorden zal, onder nadere [...] keuring van den Minister van Oorlog, in het openbaar Aanbesteden:

Het Veranderen en Herstellen van twee Bruggen te Koevorden, Bijlevering van eenige Bouwstoffen.

Deze Aanbesteding zal geschieden op Dingsdag den 26sten Au[...] 1851, des morgens ten elf ure, in het Logement de Koppel Paard[...] de Wed. Schutstal te Koevorden, alwaar van den 18den te vo[...] Bestek zal liggen.

Inlichtingen kunnen worden verkregen bij den Eerstaanwezenden [...] nieur te Koevorden.

PLAATSELIJKE BESTUREN.

AANBESTEDING.

Burgemeester en Wethouders der stad Tiel, als daartoe door den [...] gemagtigd, zullen op Woensdag den 27sten Augustus 1851, des [...] dags ten twaalf ure, op het Stadhuis aldaar, Publiek Aanbested[...]

Het Verhoogen, Verzwaren en Verlengen van den Dijk, aan het [...] de Gouden Bal genaamd, bij het eindigen van den Westluid[...] Dijk tot den Stads-Walmuur; benevens het Maken van Waterke[...] Werken, buiten voor de Groote Societeit en de Kleibergsche [...] derzelve Stad; waarvan de Bestekken en Conditie van Aanbeste[...] van af den 15den dezer maand ter Secretarie zullen ter lezing li[...] van des morgens 10 tot een ure, met uitzondering van den Zo[...] terwijl daags voor de Aanbesteding, 's namiddags van twee tot vier [...] de noodige Aanwijzing daarvan in loco zal gedaan worden.

GEREGTELIJKE AANKONDIGINGEN.

⁂ Uit een Vonnis der Arrondissements-Regtbank te 's Grave[...] den 20sten Mei 1851 bij verstek gewezen, tusschen *Bessel W[...]* Rijtuigschilder, wonende te 's Gravenhage, als Eischer, en zijne [...] vrouw *Maria Scheer*, zonder beroep, wonende aldaar, als Ged[...] op den 4den Junij daaraanvolgende behoorlijk aan laatstgenoemde [...] kend, blijkt dat het Huwelijk door partijen op den 17den Februarij [...] te 's Gravenhage gesloten, is Ontbonden door Echtscheiding, met [...] de gevolgen daaraan door de Wet verbonden.

Voor Extract conform,
De Procureur van voornoemden B. Wi[...]
[Kosteloos.] A. P. T. Eyssell.

⁂ Bij thans behoorlijk geregistreerde Acte, op den 29sten Julij [...] voor het Kantongeregt te Boxtel, Arrondissement 's Hertogenb[...] Provincie Noordbrabant, verleden, is door *Jacobus Cornelis va[n] Dussen*, wonende te Schijndel, Handligting verleend aan zijne M[...] jarige Dochter, *Wilhelmina van der Dussen*, bestaande in: de ge[...] ontvangst en uitgave van — en de beschikking over hare inko[...] het sluiten van verhuringen, het doen van noodzakelijke rep[...] en het houden van logement en herberg, alsmede het aangaan v[...] verbindtenissen tot het uitoefenen van voormeld bedrijf betrekkelijk [...] geschiedende deze bekendmaking ter voldoening aan art. 436 va[n] Burgerlijk Wetboek.

Voor Extract,
De Griffier van het Kanton-geregt voorno[...]
H. J. van Gooa.

GENERAL
STEAM-NAVIGATION-COMPANY.
Dienst *tusschen* ROTTERDAM *en* LONDEN.
DE MAAL-STOOMPAKETTEN
vertrekken met Passagiers *en* Goederen:
Zaturdag 16 Augustus 1851, 's namiddags ten 2 ure.
Woensdag 20 » 's morgens » 7 »
Passagiers-Vracht:
1ste Kajuit Enkele Reis L. st. 1.10. f 18 Heen en Ter. L. st. 2.5.
2de » » » -.17.6. 10.50. » » 1.6.
En bovendien elken ZATURDAG en WOENSDAG MORG[...]
Extra Stoomboot, volkomen ingerigt tot het Laden van [...]
Nadere inlichtingen bij de Agenten
W. Smith en P. A. van Es.

TE 'S GRAVENHAGE, TER ALGEMEENE LANDS-DRUKKERIJ.